

קבצי הערות התמימים ואנ"ש בלקו"ש חלק י"ח שיחה א' לפרשת קרח

קובץ הערות וביאורים אהלי תורה גליון נה (תש"מ)

א. בלקו"ש פ' קרח (סעי' ב) מביא לשון הרמב"ם (פ"ח מהל' יסוה"ת) בנוגע לנבואת משה שאם בא "נביא ועשה אותות ומופתים גדולים ובקש להכחיש נבואתו של משה רבינו אין שומעין לו ואנו יודעין ^{בבירור} שאותן האותות בלט וכשוף הן. לפי שנבואת משה רבינו אינה ע"פ האותות .. אלא בעינינו ראינוה ובאזנינו שמענוה כמו ששמע הוא" ובהערה 19 שם כתב וז"ל: צ"ע שלא כתב "שראה וששמע" עכ"ל.

ולא הבנתי כ"כ הצ"ע, דהרי ראי' גופא כבר מורה שרואה גוף הדבר, וה"ז ההתאמתות הכי גדולה, (וראה לקו"ש פ' שופטים תשל"ח סעי' ח'-ט' בביאור רמב"ם זה בארוכה, שהוא הלכה פסוקה שצ"ל התאמתות דראי' עיי"ש), משא"כ בשמיעה, הרי אפשר לשמוע ע"י ממוצע כגון עדים וכו', ואין בזה ההתאמתות גדולה, ולכן מוסיף הרמב"ם בזה "כמו ששמע הוא", היינו שלא הי' שמיעה ע"י ממוצע, אלא שמיעת קול ה' ממש כמו ששמע משה רבינו בעצמו, וע"ד מ"ש "בעבור ישמע העם בדברי עמך", וכמ"ש הרמב"ם לעיל שם "ואנו שומעים משה משה לך אמור להם כך וכך".

וביותר: דהרי הכוונה במה שאומר שעינינו ראו וכו' היינו כמ"ש לעיל בהל' א' "האש והקולות והלפידים והוא נגש אל הערפל והקול מדבר אליו ואנו שומעים משה משה וכו', היינו שאנו ראינו איך שנגש אל הערפל ואח"כ הי' הקול מדבר אליו, ולפי"ז כיון שהוא בעצמו נגש איך שייך לומר בזה "כמו שהוא ראה", כיון שהוא עצמו נגש, משא"כ בנוגע לשמיעה, הנה כל ישראל שמעו קול זה ממש ששמע משה.

* * *

ב. בסעי' ט' כתב וז"ל: די עבודה פוץ א כהן ובפרט פוץ - כהן גדול וואס טאר ניט ארויסגיין פון ירושלים - יראה שלם, עיי"ש, ומשמע מזה דזהו מצד קדושת כה"ג.

וראה בהערות וביאורים גליון ל"ב סי' ז' שהעירו ממ"ש במנ"ח (מצוה קלו, ומצוה קעא) דהא דאינו יוצא מירושלים הוא משום דכל המביא קרבן טעון לינה בירושלים וכיון שכהן גדול הי' מקריב בכל יום מנחת חביתין, הי' טעון לינה עיי"ש, ולפי"ז נמצא דאי"ז דין בעצם מצד קדושת כה"ג, אלא דכל המביא קרבן טעון לינה.

אלא דבאמת על טעמו של המנ"ח יש להקשות דא"כ לפני שמקריב מנחת חביתין מותר לו לצאת, ומלשון הרמב"ם

דאינו זו משם משמע דלעולם אסור לו לצאת, משא"כ
כשנאמר דזהו דיין בעצם קדושת כה"ג מובן.

אוצר החכמה

אלא דראיתי בספר אהל משה (ח"א סי' כב) דמפרש
דכוונת הרמב"ם "ואינו זו משם" (לא קאי על ירושלים
אלא) קאי על בית המקדש, כמ"ש מקודם "ותפארתו וכבודו
שיהי' יושב במקדש כל היום" ומה"ט צריך שיהא גם ביתו
בירושלים, כדי שיהי' לעולם במקדש כדכתיב ומן המקדש
לא יצא, ומביא דכן מבואר בקרית ספר (הל' כלי המקדש
שם) וז"ל: ויהא דר בירושלים כדי שיהא לעולם במקדש
כדכתיב ומן המקדש לא יצא עכ"ל, ומביא ג"כ מקור לזה
ממ"ש במד"ר פ' צו (פ"י, ג) "חייך פלטיך דידי לית את
זניע וכו'" דזהו מ"ש הרמב"ם ואינו זו משם, ולפי"ז
אין עליו איסור לעזוב את ירושלים, ורק ביתו יהי'
בירושלים, כדי שיהי' לעולם במקדש, וכשמוחר לו לעזוב
את ביהמ"ק בלילה וכו' מותר לו לעזוב את העיר, ומביא
ראי' לזה ממה דאמרינן בר"פ ב' דסנהדרין ויוצא עמהן
עד פתח העיר, וברע"ב שם מבואר הטעם שבעיר מצויין
מבואות ויכול להתכסות מהן, אבל חוץ לעיר ליכא היכירא,
עיי"ש בדף יט, א ואתי למינגע משמע דלולי האי טעמא
אין עליו איסור לצאת העיר עכת"ד.

21/08/2018

אבל ראה בצפע"נ סנהדרין שם יח, א וכן בצפע"נ
הל' כלי המקדש שם שמביא מקור לדברי הרמב"ם דאינו
יוצא מירושלים מהן משנה גופא דיוצא עמהן עד פתח שער
העיר עיי"ש.

ג. בלקו"ש חלק ח"י פ' קרח א' (ע' 192) הערה 55, מביא הא דמבואר באגה"ק סימן כ"ט, בשם האריז"ל "שכל אדם מישראל צריך לבוא בגלגולים רבים עד שיקיים כל תרי"ג מצות התורה במחשבה דיבור ומעשה כו' לבד מצות התלויות במלך שהוא מוציא כל ישראל ... כו'". ובשוה"ג (2) כתב וז"ל: להעיר שבהל' ת"ת לאדה"ז פ"א ס"ד הועתק הענין עם כמה שינויים:

(א) באגה"ק "שיקיים", ובשו"ע "שמקיים" (הדגשת הבפועל שבהוזה, ואין מספיק אפילו כשהכל באופן שבודאי יקיים. וי"ל נפק"מ - כשלא קיים מחמת אונס ...).

(ב) באגה"ק מוסיף (מצות) התורה ... ועוד ועיקר - מוכרח להוסיף כאן (התורה - המעתיק) כיון שמבואר אח"כ וז"מ דרכנן כו'.

(ג) בשו"ע הסדר "במעשה דיבור ומחשבה", ואולי י"ל הטעם דבשניהם כתב ע"פ הכלל לא זו אף זו. ולכן בשו"ע דעיקרו

בנוגע למעשה קמ"ל דאפילו כשיש מעשה - בשביל דבור כו' ג"כ מתגלגל, ובאגה"ק (נשמחא דאורייתא) קמ"ל דאפילו כשיש מח' מתגלגל בשביל דבור וכו'.

(ד) בשו"ע שם ... מוסיף הביאור "ודיבור ומח' הוא לימוד הלכותיהן. ע"ד שאמרו (מנחות ק"י) חכמים ע"פ זאת תורת החטאת וגו' שכל העוסק בתורת חטאת כאילו כו'".

... הטעם שבמקום "אדם" כאן - כתב שם "נפש", עכלה"ק. ועי' עוד שם בשוה"ג (ד) דכתב וזלה"ק: צ"ע שבשו"ע ... אין כל הפיסקא והענין ד"לבד מצות התלויות במלך כו'" עכלה"ק.

ולכאורה הי' אפשר לומר בכל זה, דבאמת יש חילוק כללי בין המדובר באגה"ק, והמבואר בשו"ע שם, ועפ"ז יש לבאר כל השינויים כחדא מחתא, וגם לתרץ הצ"ע שבשוה"ג שם.

דהנה בהל' ת"ת, שם מבואר אודות החיוב ללמוד כל התורה, ומפרט שם דהיינו תנ"ך, וכל הלכות פסוקות של כל התורה עם הטעמים, ואפי' המצות שאין נוהגות עכשיו, וגם אגדות ומדרש, וכדי להדגיש חיוב ללמוד כל התורה כולה, מביא הא דכתב האריז"ל "שכל נפש מישראל צריך לבא בגלגולים רבים עד שמקיים כל התרי"ג מצות, כמעשה דיבור ומחשבה", ומפרש "רדיבור ומחשבה הוא לימוד הלכותיהן", והיינו דעיקר הדגשה שבשו"ע הוא ענין לימוד כל התורה.

משא"כ באגה"ק שם, בא לבאר מעלות הלכה שבתורה, וע"ז מביא מ"ש האריז"ל "שכל אדם מישראל צריך לבא" וכו', והטעם למה צריך לגלגל, כדי לקיים כל התרי"ג מצות, והיינו בחי'

רצון העליון שנתלבש בתרי"ג מצות התורה וז"מ דרבנן, שרובם ככולם בן מצות מעשיות, וגם התלויות בדבור, הא קי"ל דעקימת שפתיו הוי מעשה, וזהו מעלת הלכה שבתורה, שהם מגלות רצון העליון, ורצון העליון הוא למעלה מעלה ממעלת חכמה עילאה (דהיינו שאר כל חלקי התורה). והיינו שהנקודה המבואר באגה"ק הוא מעלת מצות מעשיות, שבהם יש רצון העליון.

ועפ"י כ"ז יש לבאר כל השינויים, ועל ראשון ראשון:

(א) באגה"ק דעיקר הדגשה הוא מעשה המצות בפועל, מובן למה נקט הלשון "שמקיים" (כל תרי"ג ...) כיון שיש כמה מצות שא"א לקיימם בפועל משום האונס של גלות דאין ביהמ"ק וכו', ולכן כתב "שיקיים", שאין נוגע הקיום בפועל במעשה, כיון שאינו יכול משום אונס הגלות, אבל בשו"ע דשם מבואר ענין לימוד כל התורה, וע"ז כתב שצריך לגלגל עד שמקיים כל תרי"ג... הדגשת "הבפועל שבהוה" (כלשון כ"ק אדמו"ר שליט"א שבהערה). היינו כיון שמדובר אודות לימוד התורה בזה אין שייך אונס

הגלות וכיו"ב. דלעולם חייב ללמוד כל התורה אפילו הלכות שאינן נוהגות עכשיו.

(ב) באגה"ק שם מוסיף מצות התורה, כי במעשה בפועל יש תר"ך מצוות ויש חילוק בין מצוות התורה וז"מ דרבנן הכלולים בתרי"ג, אבל בשו"ע שם, אדרבה, החיוב ללמוד כל התורה, ובללמוד אין הבדל בין אם לומד מס' שבת והל' שבת מה"ת או מס' עירובין, נטילת ידים וכיו"ב.

(ג) באגה"ק שם, הסדר הוא מחשבה דיבור ומעשה, משום שעיקר החידוש הוא במעלות המצוות מעשיות, ולכן כתב בדרך לא זו אף זו, היינו החידוש הוא - לא רק מחשבה ודיבור אלא אפילו מעשה, וזהו החידוש שבאגה"ק שם, אבל בשו"ע, אדרבה, שם מודגש מעלות לימוד התורה, ולכן כותב להיפך, דלא רק דצריך מעשה ודיבור אלא עוד זאת צריך לבא בעולם בשביל "מחשבה" דהיינו לימוד ועיון התורה.

(ד) ועפ"כ"ז יובן בפשטות למה בשו"ע מוסיף ("במעשה דיבור ומחשבה), ודיבור ומחשבה הוא לימוד הלכותיהן", היינו שצריך לפרש שדיבור ומחשבה היינו בענין לימוד התורה, כיון שזהו עיקר ההדגשה למה שמביא דברי האריז"ל שם משא"כ באגה"ק.

(ה) ובזה יובן למה באגה"ק כתב "שכל אדם", ובשו"ע "שכל נפש", דהחילוק בין נפש - ואדם הוא, דנפש מדגיש בעיקר הכחות הפנימיים, ולא הגוף, משא"כ אדם כולל שניהם הנפש והגוף ביחד, ולכן באגה"ק דשם מבואר מעלות המצוות שהם בגשמיות למטה דוקא, היינו שבנשמה נתגלגל בשביל הגוף שיקיים המצוות בגוף הדומם, משא"כ בשו"ע, בחיוב לימוד התורה, דזה שייך להנפש, ועי' בלקו"ש חלק ט"ז ע' 441 הערה 56.

(ו) ועפ"י כל הנ"ל יש לתרץ גם הצ"ע שבשוה"ג (3), דהקשה למה בשו"ע אין כל הפיסקה והענין "לבד מצוות התלויות במלך כו'", ועפ"י הנ"ל יובן בפשטות, דבעינן חיוב לימוד התורה, שזה מצוות התלויות במלך, כמו שאר כל התורה, והכל הם בכלל החיוב ללמוד כל התורה, משא"כ באגה"ק, בנוגע למצוות התורה בפועל כתב לבד מצוות התלויות במלך.

וצ"ע למה אין כ"ק אד"ש מעיר כלל מחילוק זה בין אגה"ק ושו"ע ומבאר כל החילוקים באופן אחר ובאופן פרטי לכל חילוק ונשאר כצ"ע אודות חילוק א'.

הרכ בנימין עבדי

קובץ הנ"ל גליון שצז (תשמ"ז)

יג. בלקו"ש חל"ח פרשת קרח א' מבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א מחלוק' קרח על משה ע"ד הפשט (שיותאם גם עפ"י סוד) שקרח רצה שכל עדתו יהיו כהנים (גדולים) ובאמת קרח לא כפר מה שעשה משה קודם לכן שהי' הכל עפ"י השם (גם ענין הכהונה) רק חשב שיכול לשנות או להוסיף ע"ז (ע"ד שהקב"ה יכול לשנות גזר דין עי תפילת ובקשת משה וכו') ולכן חשב שיכולין לפעול שהקב"ה יטול הכהונה מאהרן וליתנו לקרח. ובפרט שלגבי כהונה הי' כבר ענין של שינוי שמתחילה הי' שייך לבכורות וע"י חטא העגל נטלו מהם ונתנו לאהרן ובניו ובפרט לגבי אהרן גופא שהי' לו איזה שייכות לחטא העגל ("פרעה אהרן לשמצה") וקרח (וכן כל שבטו) לא הי' שום שייכות להחטא העגל, עי"ש.

ולפ"ז אפשר לבאר המדרש פליאה המובא בכתר שם טוב סי' שצ"ג "מה ראה קרח לחלוק על משה פרה אדומה ראה" דהנה לגבי פרה אדומה פירש"י שהוא כפרה על חטא העגל ולפיכך לא נתנה לאהרן עבודה זו אלא לאלעזר כי אין קטיגור נעשה סניגור.

הת' בן ציון חלים אסטער
- תלמיד בישיבה -

א. בלקו"ש חי"ח שיחה א' לפ' קרח (ע' 192) בהע' 55 כ' בזה"ל: "ואולי י"ל ד"הוא כללות כולם" שבאגה"ק כאן הוא עיבור וכו".^{20/08/2018nkk} וצ"ב הל' "דבאגה"ק כאן". ונ', דהערה ההיא (בשוה"ג שם) נעתק מהגהות כ"ק אד"ש לשיעורים בס' התניא — אגה"ק סכ"ט, ושם באמת מתאים הל' "כאן". אמנם — בלקו"ש הרי"ז לכאו' טה"ד, וצ' להשמיט המלה "כאן" וכמוכן.

*

עוד שם בהשיחה ע' 191 בדיוק הל' ברש"י קרח (טזג) "כל העדה כולם קדושים — כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה, וכו', לא אתם לבדכם שמעתם בסיני אנכי ה"א" מכיון שבמ"ת (בסיני) אמר הקב"ה: ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, ופי' בכעה"ט — שבמ"ת הגיעו כל ישראל למדריגת כה"ג, וזה גרם לקרח שירצה בכהונה גדולה, עיי"ש. וצ"ב, במש"כ כ"ק אד"ש "ביי מ"ת" — במ"ת אמר הקב"ה "ואתם תהיו לי", דלכאו' הרי"ז הי' לפני מ"ת (ואה"נ, שלפי"ז מדוייק ברש"י "בסיני", מכיון שזה היה אחרי ש"ויחן שם ישראל נגד ההר", אבל עצע"ק הל' ברש"י "כולם שמעו דברים בסיני מפי הגבורה כו' לא אתם לבדכם שמעתם בסיני אנכי ה"א", דמה הקשר בין ואתם תהיו לי וגו' לעשה"ד ואנכי ה"א (ויש ליישב), ונוסף לזה — ועיקר — דצ"ע ל' כ"ק אד"ש "ביי מ"ת"). ויש לתרץ, עפי"ד כ"ק אד"ש בלקו"ש ערחה"ש תשמ"ה (הודפס בחידושים וביאורים בש"ס ח"ג ס"ח) בפסוק "עולת תמיד העשויה בהר סיני" הגם שזה היה לפני מ"ת, ואין למדין מזה אלאחר מ"ת, דכיון שזה היה בתור הכנה למ"ת יש לזה גדר של אחר מ"ת, עד שעל עולת תמיד לדורות נאמר שהיא היא העולה "העשויה בהר סיני".

קבוצת לומדי שיחות

תות"ל קרית-גת

מסירת נפש דכהן גדול

הת' יוסף יצחק שי' ווכטל
תלמיד בישיבה גדולה - מלבורן
איצור החכמה

א יתא במס' יומא סוף פרק ז' (מ"ד) אודות הכהן גדול אחרי שגמר את עבדתו בבית"ק ביוה"כ וז"ל: ויר"ט היה עושה לאוהביו בשעה שיצא בשלום מן המקדש.

והנה גודל השמחה בזה שיצא בשלום מן הקודש מובן ממש"כ בתחילת פ"ה (משנה א' ובגמ' בדף נ"ב ע"ב) שהכה"ג היה מתפלל בשעה שיצא מקה"ק אבל רק תפלה קצרה כדי "שלא להבעית את ישראל", כי אם יאריך "יאמרו שמת הוא". (לשון הרע"ב, שם).

גם מקובל בפי כל שמטעם זה היה נכנס לבית קה"ק עם שלשת קשור על רגלו שאם ימות יוכלו להוציא משם, והמקור לזה הוא בזוה"ק פ' אמור [דף ק"ב ע"א] וז"ל: א"ר יצחק קפטרא חדא קשירא ברגלוי דכהנא בשעתא דהוה עאל, דאם ימות התם יפוקהו מלבר. ובמאי ידעי, בההיא זהוריתא איתידע ואשתמודע כד לא יהפך גווני, בהאי שעתא אשתמודע דכהנא דאשכח לגו בחטאה. ואי יפוק בשלם בזהוריתא איתידע ואשתמודע דיהפך גווני לחוור. כדין חדוותא היא בעלאי ותתאי. ואי לאו, כלהו אשתכחו בצערא, והווי ידעי כלהו דלא אתקבל צלותהון.

[בלה"ק - א"ר יצחק שלשלת זהב היה נקשר ברגלי הכהן בשעה שהיה נכנס, שאם ימות שם יוציאוהו לחוץ ובמה ידעו, בהלשון של זהורית היה נודע וניכר כאשר לא נהפך גונו האדום. באותה שעה ניכר שהכהן נמצא בפנים עם חטא, ואם יזכר לצאת בשלום היה נודע וניכר בהלשון של זהורית שנהפך גונו ללבן. אז היתה שמחה בעליונים ובתחתונים, ואם לא נמצאו כולם בצער, והיו יודעים כולם שלא נתקבלה תפלתם].

ובגמ' דף נ"ג ע"ב איתא: תנו רבנן מעשה בכהן גדול א' שהאריך בתפלתו, ונמנו אחיו הכהנים ליכנס אחריו, התחילו הם נכנסין והוא יוצא, אמרו ... אל תהי רגיל לעשות כן, שהרי שנינו, לא היה מאריך בתפלתו, כדי שלא להבעית את ישראל.

והגם שמהגמ' משמע שלא קשרו שלשלת ברגלו (שלכן הוצרכו אחיו הכהנים ליכנס אחריו כשנשתהה) אי"ז בסתירה¹ למש"כ לעיל בשם הזהר שהרי בירושלמי (על אתר) אמרו שהיה זה שמעון הצדיק (ששימש ארבעים שנה ככה"ג כמ"ש בדף ט' ע"א) ולכן אפשר לומר שאחרי שכבר שימש כמה שנים, והוחזק כצדיק, כבר לא הוצרכו לקשור שלשלות ברגלו.

ב

ולכאו' צ"ב בשמחת כה"ג ע"ז שיצא בשלום מן הקודש ובהקדים דבפ"א משנה א' איתא "שבעת ימים קודם יום הכיפורים מפרישין כהן גדול מביתו ללשכת פלהדרין" ובגמ' דף ח' ע"ב איתא: תניא ר' יהודה וכי לשכת פלהדרין היתה . . . אלא בתחילה היו קורין אותה לשכת בלווטי, ומתוך שנותגין עליו ממון לכהונה ומחליפין אותה כל שנים עשר חודש כפרהדרין הללו שמחליפין אותם כל שנים עשר חודש. לפיכך היו קוראין אותה לשכת פרהדרין (כפקידי המלך, שהמלך מחליפין כל שנה, רע"ב).

וברש"י ד"ה מחליפין כתב וז"ל: "רשעים היו, ולא היו מוציאין שנתן ומעמידן אחר תחתיו".

ומרש"י משמע שאפי' הרשעים לא מתו מיד ביוהכ"פ, אלא שלא היו מוציאין שנתן, נמצא דזה שיצא בשלום מן הקודש אינו ראי' שהי' צדיק, כי יכול להיות שלא יוציא את שנתו ויתגלה שהוא רשע.

וא"כ צ"ל מה היה שמחת כה"ג כשיצא בשלום מן הקודש?

---

¹ צ"ע לפמ"ש בגמ' דף י"ט ע"ב "מעשה בצדוקי אחד . . . וביציאתו ניגף . . . כמין קול נשמע בעזרה, שבא מלאך וחבטו על פניו, ונכנסו אחיו הכהנים ומצאו ככף רגל עגל בין כחיפיו".

והגם ש"ל שאפי' אם לא יוציא את שנתו מ"מ היה שמח ע"ז
שיצא בשלום ולא מת בתוך קה"ק, כמ"ש לעיל אות א', אבל הא גופא
צ"ב, (שהרי מזה שהיו קושרים שלשלת ברגלו של כה"ג וכו' משמע
שאם היה רשע היה מת לפני ולפנים, וא"כ) למה מצינו שלפעמים יוצא
בשלום מן הקודש ורק אח"כ מת? ^{10/08/2018}

ודוחק לתרץ שתלוי בכמות רשעתו (שאם היה רשע גדול היה
מת מיד, ואם לא, היה מת אח"כ, וגם דא"כ א"מ כ"כ, למה עושה יר"ט
וכו' בצאתו מן הקודש)?

ג

ובהשקפה ראשונה נ"ל עפ"י מ"ש דף י"ט ע"ב בזה דזקני ב"ד היו
משביעין הכה"ג שלא ישנה כלום בעבודת יר"כ. ומקשים ע"ז "וכ"כ
למה"? ומשני שלא יתקן (הקטורת) מבחוץ ויכניס, כדרך שהצדוקין
עושים" (בהיכל היו נותנין אותה צדוקין על האש, ואחר כך מכניסין,
שהיו דורשין; אל יבא כי אם בענן "כי בענן אראה" וכתוב ברישא
דקרא "ואל יבא בכל עת אל הקדש" ומשמע כי בענן עשן הקטרת יבא
- ואז אראה על הכפרת", רש"י).

ו"ל שרק אם היה משנה בעבודתו היה מת בפנים, אבל אם לא
שינה אפי' היה רשע ולא היה מוציא שנתו מ"מ היה יוצא בשלום מן
הקודש.

אבל ג"ז דחוק דאיתא שם תנו רבנן מעשה בצדוקי אחד
שהתקין (הקטורת) בחוץ והכניס, ובגמ' שם ישנו מחלוקת מתי מת י"א
ביציאתו ניגף (עי' הערה 1), וי"א שכמה ימים אחרי יוהכ"פ מצאוהו
מוטל באשפה ותולעים יוצאין מחוטמו.

וא"כ צ"ב לפי המ"ד שס"ל שאם שינה סדר העבודה אי"ז טעם
מספיק שימות בשעה שנמצא בפנים, א"כ למה מצינו שלפעמים הכה"ג
מת בפנים ולפעמים אח"כ, (ולמה היה עושה שמחה גדולה אם רק יצא
בשלום מן הקודש, כנ"ל).

וי"ל הביאור בזה ובהקדים מ"ש בלקו"ש חי"ח בשיחה א' דפ' קורח בהעילוי והמעלה דמחלוקת קרח ועדתו עפ"י נגלה, והיינו: מפני שסיבת מחלוקתם הוא שהיה להם רצון חזק להיות קדוש בקדושת כה"ג, וע"ד נדב ואביהוא "בקרבתם לפני ה'".

ובסוף אות ד' כותב שזהו ע"ד הכהנים גדולים בימי בית שני, שמצד גודל תשוקתם ליכנס לפני ולפנים, מקום גילוי שכינה, היה כדאי אצלם לשלם הרבה כסף, ולא להוציא שנתם, וכ"ז רק בכדי לזכות לגילוי שכינה.

[וז"ל בהשיחה שם: "וע"ד הביאור בנוגע די כה"ג בימי בית שני וואס "כל אחד ואחד לא הוציא שנתו" און אעפ"כ האבן זיי זיך משתדל געווען "היו נוטלים (כהונה גדולה) בדמים". דלכאורה תמוה: וויבאלד אז זיי האבן געזען ווי די פריעדריקע כה"ג האט ניט מוציא שנתו געווען, און וויסנדיק ביי זיך מדרגתו אז אויך ער איז ניט ראוי לזה - ווי קומט דאס אז זיי האבן זיך נאך אלץ געשטופט אויף ווערן כה"ג? נאר דער ביאור אין דעם איז, אז מצד גודל רצונם ותשוקתם צו קענען אריינגיין אין קודש הקדשים (ביוהכ"פ) וואו די שכינה איז שורה באופן גלוי, איז ביי זיי געווען אלץ כדאי. אפילו אז צוליב דעם וועט ער ניט מוציא שנתו זיין".

ועפ"י הדמיון שם בין המבואר בהשיחה למיתת נדב ואביהו יש לומר שכמו במיתת נדב ואביהו מבואר שעפ"י פנימיות הענינים מיתתם לא היה עונש אלא שמצד גודל תשוקתם ועוצם הגילוי שמלמעלה היה בהם כלות הנפש עד"ז היה אצל עדת קרח, שמתו מצד הקטרת הקטורת].

ולפי ביאור זה נמצא שכהנים הגדולים בימי בית שני לא היו רשעים ממש, ואדרבה היה להם מסירות נפש בכדי לזכות לגילוי שכינה, וזה שמתו לא היה עונש אלא שלא היו ראויים (או במילים אחרים, לא היו "כלים"), לקבל גילוי כזה, ולכן מתו.

ועפ"י ז"ל שזהו הנפק"מ בין אלו שמתו בפנים ואלו שלא הוציאו שנתם. אלו שמתו בפנים היו רשעים ממש ולכן מתו מיד, ואלו

שלא הוציאו את שנתם לא היו רשעים אבל לא היו ראויים לגילוי כזה, ולכן לא הוציא שנתם. ולכן "יו"ט היה עושה" שיצא בשלום מן הקודש.

ה

ועדיין יש להקשות על משנ"ת לעיל:

(א) למה לא מתו בקה"ק מיד בשעה שראו גילוי השכינה.

(ב) לאיך למה לא מת הצדוקי - שהיה רשע - מיד בקה"ק (לפי המ"ד שרק אחרי כמה ימים מצאוהו מוטל באשפה וכו').

ויש ליישב כ"ז בדרך אחר ובלשון רש"י בענין הנ"ל (פר' קורח, פט"ז, כ"א - כ"ב): "אמר הקב"ה . . . אני יודע ומודיע מי חטא ומי לא חטא".

והיינו שאם הכהנים שהיה להם מס"נ ליכנס לפני ולפנים היו מתים מיד היו מחשבים אותם לרשעים, ולכן רק לא הוציאו שנתם (משא"כ נדב ואביהו, הרי לפועל שתוי יין היו כשנכסו למקדש, וגם הר"נ איש הרי לפועל הקטירו קטורת זרה, ואין מקרא יוצא מידי פשוטו).

וגם בהצדוקי י"ל ע"ד הנ"ל שעפ"י ענשו ידעו שצדוקי היה, ועיין בפרש"י ד"ה מחוטמו.

ו

והנה בהשיחה שם מבואר שעבודת כה"ג אינה עבודה השייכת לכלל ישראל, מפני שעבודת כה"ג היה בענין המס"נ. ולכאור' בכ"מ מבואר שעבודת כ"ג היה בענין ההמשכה וכו' ולא מס"נ. ועיין גם בלקו"ש ח"ו שיחה ב' דפ' יתרו החילוק בין ר"י ור"ע, שר"ע היה בן גרים ולכן עבודתו היה במס"נ. משא"כ ר"י שהיה כה"ג ולכן עבודתו לא היה כר"ע.

וי"ל עפ"י המבואר בכ"מ בחסידות ובמאמר באתי לגני תשי"א, בהחילוק בין מס"נ דר"ע ומס"נ דאברהם אבינו, דר"ע אמר מתי יבוא

לידי ואקיימנו, משא"כ אברהם שקרא בשם ה' וגו' ולא היה שום דבר שיכול לעכבו מעבודתו, ומצדו היה מוכן לעשות הכל, ואפי' אם יצטרך לעשות במס"נ. וי"ל שעד"ז היה בעבודת כה"ג. (ז.א. שלא חיפש מס"נ, אבל עבודתו היתה בבחי' יחידה, כמ"ש שם בהערה 76).

ולפי"ז נמצא שבמס"נ יש ג' אופנים; א) ע"ד נדב ואביהו וכו', רצוא בלי שוב. ב) עבודת ר"ע, רצוא ושוב (נכנס בשלום ויצא בשלום), אבל באופן דמתי יבא לידי. ג) ע"ד עבודת אברהם שלא חיפש מס"נ.

וצ"ע דאיך הוא בעבודת האדם וכו' ועוד חזון למועד.

10/08/2018

טעותו של קרח

הרב יהודה ליב שפירא

ראש הישיבה - ישיבה גדולה, מיאמי רבתי

בלקו"ש ח"ח פ' קרח (עמ' 188) מקשה כ"ק אדמו"ר זי"ע על כללות סיפור מחלוקת קרח - דהרי הבטיח הקב"ה למשה (יתרו יט, ט) "וגם בך יאמינו לעולם", ואיך אפשר להיות שקרח וכל עדתו לא האמינו שמה שעשה משה הי' לפי ש"ה' שלחני"? ובפרט ע"פ ביאור הרמב"ם (רפ"ח מהל' יסוה"ת) ^{אוצר החכמה} שההבטחה "בך יאמינו לעולם" היתה כתוצאה מזה ש"עינינו ראו ולא זר ואזנינו שמעו ולא אחר האש והקולות והלפידים, והוא ניגש אל הערפל, והקול מדבר אליו, ואנו שומעים, משה משה לך אמור להן כך וכך" - שכ"ה בכל הדורות, עאכו"כ בנוגע לאותו הדור גופא, א"כ איך אפ"ל שאחר כ"ז בא קרח, והמשיך גם עדה שלימה של בני", לכפור במשה כנביא ושליח ה'?

ומתוך, שקרח לא כפר בזה שמשה הוא שליח ה', וטען שמה שעשה משה אינו מה', כ"א סבר שאף שמשה עשה הכל בציווי ה', מ"מ יש להוסיף או לשנות מה שעשה משה ע"פ ה', ע"ד מה שתפלה ובקשה אפשר לשנות או לבטל גזר "דין" וכיו"ב, כפי שכבר עשה משה לאחר חטא העגל וחטא המרגלים, עד"ז סבר קרח, יכול משה לפעול אצל הקב"ה לקחת את הכהונה גדולה מאהרן וליתנה לו, (וכפי שהי' לפנ"ז שהי' לקח הכהונה מהבכורות ונתנה לשבט לוי). ובפרט שלאהרן היתה איזה שייכות לחטא העגל, משא"כ קרח, להיותו משבט לוי, לא חטא בעגל כלל.

ואח"כ מוסיף בחצי רבוע [בתרגום מאידית]: "ומה שמשה נקט ואמר שקרח וכל עדתו באים לחלוק עליו עם הטענה ש'לא הי' שלחני, הי'ז לפי ש'והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה' (בהעלותך יב, ג), לכן חשב שהבטחת ה' וגם בך יאמינו לעולם' לא נתקיימה, מצד וע"ד שנתירא יעקב אבינו 'שמא . . נתלכלכתי בחטא' (פרש"י וישלח לב, יא), אף שהי' לו הבטחה מהקב"ה".

והנה לפי"ז קשה מהי הטעות בטענת קרח, הרי אמת הוא שאפשר לשנות גזר דין, כפי שפעל משה אחר חטא העגל וחטא המרגלים, ואמת הוא שה' לקח העבודה מן הבכורות וכו', וא"כ מהי הטעות בטענתו - ע"ז כותב שם בהערה *24 *וז"ל: "עפ"ז י"ל שהכוונה בתשובת עדת קרח 'משה אמת ותורתו אמת' (ב"ב עד, א. סנה' קי, סע"א), היינו שהוא דבר שא"א לשנות. ע"ד הפי' במארו"ל (ירושלמי סנהדרין פ"א ה"א, דב"ד פ"א, יוד, ועוד) חותמו של הקב"ה אמת", עכ"ל. כלומר, לפועל ענין זה שאהרן הוא הכה"ג, ה"ה דבר שאין לשנות, ובמילא ה"ז טעות מה שחשב קרח שגם דבר זה אפשר לשנות (וכמ"ש רש"י (טז, ה) "אמר לו משה גבולות חלק הקב"ה בעולמו, יכולים אתם להפוך בקר לערב, כן תוכלו לבטל את זו").

אורח החכמה
11/07/2018

אבל לפי"ז אי"ז בגדר "חטא", כ"א בגדר "טעות", ומהו הטעם שנענש ע"ז בעונש חמור כ"כ וכו'? ע"ז כותב בהערה 29 *וז"ל: "אלא שמכיון שהתערב בזה מה ש'נתקנא על נשיאותו של אליצפן בן עוזיאל כו" כפרש"י ריש פרשתנו), לכן בא לחלוק על משה ופיתה את כולם (רש"י טז, יט) - ראה אבות פ"ד מכ"א", עכ"ל. כלומר, אף שהטענה בעצמה אינה חטא, כ"א טעות, מ"מ נתערב בזה קנאה, שע"ז אמרו"ל באבות "הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם", לכן נשתלשל מזה גם מחלוקת על משה, שזה הי' חטא גדול. [ובפשטות זהו כוונת המשנה (אבות פ"ה מי"ז) "מחלוקת . . שאינה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו", שנתערב בזה קנאה, שאז אינה לשם שמים].

[ולפלא - שב' פרטים אלו (של הערה *24 *והערה 29), נכתבו כהערות ולא בפנים השיחה, דלכאו' הם ענינים עקריים בתוכן השיחה, שהרי בלעדם חסרים בהביאור שבהשיחה פרטים עקריים, ולמה נכתבו כהערות בעלמא, שבד"כ ה"ה ענינים צדדיים. וצ"ע].

אבל צ"ע איך מתאים מ"ש כאן עם מ"ש בלקו"ש במק"א. דהנה בחלק כ פ' חיי שרה עמ' 94 כותב וז"ל [בתרגום מאידית]: "גילוי השכינה לבני אדם (באופן של התאחדות) - ה"ז ענין הנבואה, גלה סודו אל עבדיו הנביאים . . וזהו תוכן תפלת משה רבינו - ולכן נענה מיד - 'בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה גו' אם כמות כל אדם ימותון אלה גו' לא ה' שלחני ואם בריאה יברא ה' גו' וידעתם כי גו'".

כלומר, אי"ז אות ומופת על ענין כללות תורת משה, שהציוויים ומצות התורה נאמרו למשה מסיני, רק אות ומופת שמשה הוא שלוחו כמותו ממש בנוגע "כל המעשים האלה" - "לתת לאהרן כהונה גדולה ובניו סגני כהונה, ואליצפן נשיא הקהתי" (קרח שם, כח ובפרש"י) - וי"ל שזהו מעלה נוספת ע"ז שזהו תורת משה, זהו גם שליחות ונבואת משה - (גלה סודו - ולכן "בריאה יברא" (גילוי חדש)) - נבואה, שבסוגה ודוגמתה הי' נבואת שאר הנביאים, עכ"ל.

הרי שכאן מפורש שאכן הטעם להנס של בליעת האדמה הוא כדי להראות לבני"י שמשה נשלח מה' לעשות כל מעשים הללו, שמזה נמצא שקרח ועדתו אכן גרמו ספק בנבואת משה, האם הוא שליח ה', ולכן הוצרך להראות נס זה, וה"ז סתירה למ"ש בחי"ח שקרח לא כפר בזה שכל מה שעשה משה הוא בציווי ה', כ"א סבר שיכול משה לפעול אצל ה' לשנותו. ודוחק לומר שהכוונה הוא שזהו רק לפי סברתו של משה, כפי שכותב בחי"ח, כי כאן מסביר לפי האמת מדוע נענה מיד, לפי שתוכן דבריו הי' בקשר לענין הנבואה].

וביותר קשה ממ"ש שם בהערה 42 וז"ל: "ברמב"ם רפ"ח 'אלא כל האותות שעשה משה במדבר לפי הצורך עשאם לא להביא ראיה על הנבואה... כפרו בו עדת קרח בלעה אותן הארץ', אבל לכאורה צ"ע דהרי אין מקרא יוצא מידי פשוטו ומפורש בפסוק 'בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות כל המעשים האלה', ואולי כוונתו במ"ש 'לא להביא ראיה על הנבואה' - בכלל, היינו ע"ז שהוא נביא בכלל (כבשאר הנביאים שצריך לעשות אותם בידע ^{אוצר החכמה} שהוא נביא אמת, כברמב"ם שם רפ"י. וראה צפע"נ הל' מת"ע (סב, רע"ד) מהד"ת (כג, ד)), אבל גם לדעת הרמב"ם מ"ש 'אם בריאה יברא ה'" בא להודיע שמעשים אלו היו ע"פ ה', ועצ"ע". עכ"ל.

כלומר, שמקשה על מ"ש בפנים השיחה שהנס דבליעת הארץ היתה כדי לאמת נבואת משה, וברמב"ם הרי כתב שעשה זה "לא להביא ראיה על הנבואה", וע"ז מתרץ שאאפ"ל הפי' ברמב"ם כפשוטו, שלא עשה כן להביא ראיה על הנבואה, כשבפשוטו של מקרא מפורש שעשה כן כדי ש"בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות כל המעשים האלה", ולכן מפרש שכוונת הרמב"ם הוא שלא עשה כן להביא ראיה על כללות הענין שמשה הוא נביא ה'. כ"א להודיע שמעשים אלו במיוחד היו ע"פ ה'. כי רק ע"ז

הי' ספק האם עשה כן מדעתו או ע"פ ה' בנבואה. ולפי"ז הרי זה מתאים עם מ"ש בפנים השיחה שזה אכן הי' כדי לאמת נבואת משה עכ"פ במעשים אלו. אלא שמסיים ב"ועצ"ע".

הרי שמבואר כאן שאכן כפרו קרח ועדתו בזה שמשה עשה המעשים האלה ע"פ ה', ולכן הוצרך לעשות נס זה. [ומתאים עפ"ז הלשון ברמב"ם "כפרו בו עדת קרח"]. ואיך זה מתאים עם מ"ש בחי"ח שלא כפרו בזה, כ"א רק חשבו שאפשר לשנות את זה.

ואולי י"ל בזה (בדוחק עכ"פ) בהקדים שצע"ק מה הפי' בהערה שלא הוצרך להביא ראי' שהוא נביא ה', ומ"מ טען קרח שלא עשה מעשים אלו ע"פ ה'. דלכאור' אם הוא נביא אמת, ברור שצריכים להאמין שכשאומר דבר בשם ה' ה"ז אמת, שהרי זהו גדר נביא אמת, שאם אומר דבר שבשם ה' צריכים לציית לו? [ואם הפי' הוא שאמרו שרק בתחלה הי' נביא אמת, ועכשיו ירד מן הדרך וכיו"ב, ולכן אין להאמינו, א"כ שוב הפי' שצריכים ראי' שהוא נביא אמת]. ובפשטות זהו הפי' ב"ועצ"ע" שכתב בסוף ההערה. אבל לאידך, הרי כתב כן בהערה, וצ"ל בזה פירוש.

וי"ל הפי' בזה שבדוקא ע"פ מ"ש בחי"ח יובן מ"ש כאן (והרי שיחה זו בח"כ נדפסה לאחר השיחה בחי"ח) - והוא בהקדים שבגדר נביא ישנם ב' ענינים: א) שמוסר מה שאמר לו הקב"ה. ב) היות והוא אדם כזה שמתאחד עם גילוי השכינה, מבין הוא עומק דברי ה' שנאמרו לו, היינו שמבין מה שמונח בתוך הדברים, ולא נאמרו לו בפירוש.

שבזה יתורץ קושיא פשוטה בענינו, במ"ש בחי"ח שקרח טעה במה שחשב שמשה יכול לפעול אצל הקב"ה לשנות מה שאמר, כי דבר זה נצטווה באופן שא"פ להשתנות - ולכאור' באמת מאיפה ידע משה שדבר זה א"פ להשתנות, ואי"ז כמו הגזר דין לאחר חטא העגל וחטא המרגלים, ואי"ז כמו מה ששינה הקב"ה מעבודת הבכורים להכהנים? ואם נאמר שכן אמר לו הקב"ה בפירוש, שדבר זה א"פ להשתנות, וקרח לא האמין את משה שכן אמר לו הקב"ה, הרי שוב נמצא שקרח לא האמין שמה שאמר משה בשם ה' הוא אמת, והדרא קושיא לדוכתה, שזה סותר ההבטחה של "וגם בכ' יאמינו לעולם".

ולכן צ"ל, שמשה, בהיותו נביא אמת, הבין עומק דברי הקב"ה אליו, אף שלא אמר לו כן בפירוש, שזהו דבר שא"פ להשתנות, ובזה כפר

קרח. כלומר, הוא קיבל שמה הוא נביא ומוסר דברי ה', אבל לא קיבל זה שמה שמה מבין בעצמו הוא בודאי אמת, כי אפשר לו לטעות, [ז.א. שסו"ס לא הי' לקרח ועדתו הבנה אמיתית בגדר נביא].

אוצר הכתובים

ובזה מוכן ב' הענינים ; א) מאיפה ידע משה שזה אא"פ להשתנות. ב) כשקרח לא קיבל את זה, מדוע אי"ז סתירה להבטחה "וגם כך יאמינו לעולם" - כי ההבטחה היא שיאמינו שכל מה שמוסר משה בשם ה' ה"ז אמת, ובזה אכן האמינו קרח ועדתו, ורק לא האמינו בזה שאמר משה מדעתו, כהבנה בדברי הקב"ה, וכדי להראות שגם זה אמת, נעשו כל המעשים האלו. [ומה שאמר משה שזה להראות ש"ה' שלחני", ה"ז לפי שמצד ענותנותו חשב שלא נתקיימה הבטחת ה' אליו, מצד לכלוך החטא, כפי שמבאר שם בפירושו].

וי"ל שזהו הפי' במ"ש בח"כ שלא הי' נס זה כדי להביא ראיה על כללות הענין שהוא נביא ה', כ"א כראי' שמעשים אלו עשה ע"פ הקב"ה, ושאלנו שאם הוא נביא ה', הרי ברור שגם מעשים אלו הם ע"פ ה' - הפי' הוא שזה בא בהמשך למ"ש בחי"ח שכפירת קרח היתה רק בזה שאמר משה שדבר זה אא"פ להשתנות, שזהו דבר שלא אמר לו ה' בפירושו, וכדי להראות שגם זה אמת, [ז.א. להראות שמה שאמר משה שמעשים אלו הם בהכרח, ואא"פ להשתנות, הוא ג"כ ע"פ ה' - והיינו שזהו רצון ה' באמת, אף שלא אמרו בפירושו] - לכן עשה נס זה של בקיעת הארץ.

ומדויק הוא בלשון הרמב"ם "אלא כל האותות שעשה משה במדבר לפי הצורך עשאו, לא להביא ראיה על הנבואה . . כפרו בו עדת קרח, בלעה אותן הארץ", היינו שכפרו "בו", לא כנבואתו, כ"א בדרגת משה עצמו כנביא, שתוכנו שמה שמבין בעומק דברי הקב"ה נקרא ג"כ דברי הקב"ה, ולכן נעשה נס זה להראות שאכן כן הוא.

וזה מתאים עם מ"ש בתחלת הענין בהשיחה בח"כ וז"ל [כתרגום מאידית]: "גילוי השכינה לבני אדם (באופן של התאחדות) - ה"ז ענין הנבואה, גלה סודו אל עבדיו הנביאים, שזהו גם ענין עקרי באמונתנו, ובלשון הרמב"ם 'מיסודי הדת לידע שהא-ל מנבא את בני האדם', שגילוי הנבואה הוא באופן שהנביא נעשה דבוק ומאוחד עם דבר ה', עד שהדבר ה' ה"ה 'מתלבש בשכלם והשגתם במראה הנבואה וגם במחשבתם ודיבורם"' . עכ"ל. וממשיך לבאר שלכן נענה משה מיד בהתפללו על

בקיעת הארץ, כי היות שזו היתה תפילה אודות נבואתו, שענינה התאחדות גמורה עם דבר ה', זה אינו לוקח שום זמן, כפי שביאר שם לפנ"ז. הרי שכל תוכן דבריו בהשיחה שם הוא אודות זה שהנביא מתאחד עם דבר ה', וזה הראה ע"י נס זה - ה"ז מתאים עם הנ"ל שהיות והנביא מתאחד עם גילוי השכינה, לכן הבנתו בזה הוא גם ע"פ ה'.

נמצא שלא רק שאין סתירה בין ב' השיחות, כ"א השיחה בחי"ח משלים השיחה שבח"כ.

נואף שילה"ק, שאם מה שנאמר בהערה שבח"כ בפירוש הפסוק "בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות כל המעשים האלה", הוא מכוון כלפי זה שאמר משה שאין לבקש מה' לשנות המעשים האלה, כי הם בגדר דבר שאין להשתנות, א"כ מדוע פי' בחי"ח ש"משה אמר כן מחמת ענוה, ולא פי' שאכן כוונת משה היתה בנוגע לעשיית מעשים האלה ע"פ ה', אלא שהי' מכוון לזה שפי' כן מדעת עצמו כביכול, וע"ז התנגד קרח, וזה רצה להראות שג"ז נק' ע"פ ה' - י"ל שקשה לומר שלזה נתכוין משה בעצמו, להראות שהוא במדריגה גבוהה, שמה שהוא עצמו מבין הוא ע"פ ה', ולכן מסתבר יותר ש"משה אמר כן מחמת ענוה, ולכן פי' כן בחי"ח, אבל לפי האמת מונח בזה שזה הראה שמה שהבין משה ג"כ נק' ע"פ ה'.

ובזה מתורץ ג"כ מה שילה"ק בהשיחה בחי"ח - שלכאו' נמצא ע"פ מ"ש שם שכל מה שאמר משה "בזאת תדעון וגו'" אינו אמת, כ"א זהו רק לפי דעתו (וטעותו כביכול) של משה, ופלא הוא! אמנם עפהנ"ל מונח בזה ב' הענינים: (א) לפי כוונת משה ה"ז כפשוטו, שזה בא להורות שכל המעשים האלה עשה ע"פ ה', (ב) מונח בזה ג"כ האמת, שזה בא להורות, שגם מה שהבין משה בעומק דברי ה', ה"ה אמת].

טעותו של קורח [גליון]

הרב נחום שטראקס
תושב השכונה

בגליון הקודם (עמ' 42) נעמד הרב י.ל.ש. שי' על המבואר בלקו"ש קרח חי"ח (עמ' 188 ואילך) בחטא קרח, שלא כפר קרח בזה שמושה הי' שליח ה' וכל מה שעשה הי' ע"פ ציווי ה', כ"א סבר שאפשר לשנות מה שנעשה ע"פ ציווי ה' כדוגמת ענין התפלה שבכוחה לשנות גזר דין וכיו"ב. כך סבר קרח שאפשר לפעול אצל הקב"ה ע"י תפלה כו' לקחת את הכהונה גדולה מאהרן וליתנה לו. ומה שמושה אמר שבאים קרח ועדתו לחלוק עליו ש"לא ה' שלחני", הרי זה לפי מחשבתו של משה בכונתו של קרח מחמת ענותנותו של משה עיי"ש.

והנ"ל יגע לתרץ א"כ מה באמת חטאו של קרח. ומבאר לפי דרכו שבהשיחה מבהיר קושי"ז ^{105/07/2018} זו בהערה *24 והערה 29, עי' שם מ"ש בדבריו. אך ציין שלפי"ז הערות אלו לכאורה לא במקומם כו'.

וכל זה אינו כלל. כמפורש בהשיחה הערה 29 (שהעתיק הנ"ל) מפרש"י שקרח "בא לחלוק על משה". דהיינו חטאו של קרח הוא בזה שחלק על משה. וכמ"ש בהערה 15 מפרש"י שמושה אמר על קרח "הוא חולק עלי". וכן בפנים השיחה אות ג "אין זיין קריגן אויף משה האט קרח כו'". ועיין להלן בהשיחה אות ז שמחלק בין השם קרח להכתוב בתורה "ויקח קרח", שבהשם קרח לא נרמז מחלקותו על משה משא"כ ב"ויקח קרח" שתרגומו ואתפלג קרח, עיי"ש.

והביאור בכל זה, כי השיחה לא באה לעקור הפשוט בביאור חטאו של קרח, דזה לא צריך לפנים - שחטא בזה שחלק על משה, כמפורש בפשטות הכתובים ובפרש"י, והשיחה נוקטו כדבר הפשוט, שלכן לא נעמד על זה לבארו בפירוש. ועיקר הביאור בהשיחה לחדש - שלא כפר במשה. אך אין צריך לומר שחטא קרח בזה שחלק על משה. דהיינו לא ניאות לגשת למשה להציע דיעה חדשה ולפעול עליו בדרך הכבוד שאפשר לשנות ציווי הקב"ה ע"י תפלה כו' אלא בא במריבה קשה נגד משה. (משא"כ הר"ן איש, עי' בהשיחה אות ד - שלא רצו לחלוק על משה). ולפי"ז מובן שפיר שהערות *24 *29 שבהשיחה לא נחתו לבאר

חטאו של קרח, אלא לבאר ענינים המבוארים בהם כפי מקומם. ולפי"ז מקומם של הערות אלו בהשיחה מדויקים היטב.

גם הקשה דלכאורה מפורש היפך דברי השיחה האלו בלקו"ש ח"כ חיי שרה עמ' 94, שמבאר שם דזה שאמר משה אם בריאה יברא ה' גו' היה בשביל להוכיח שהקב"ה ציוה למשה ליתן לאהרן כהונה גדולה. ומתרץ ע"פ דרכו בדרך הפלפול לתווך בין ב' השיחות, והדברים נעימים וראויים הם להאומרם. ברם דבריו לרווחא דמילתא לבד, כי ודאי א"א להתעלם מהפשוט, דלא גרע דברי השיחה (של חיי שרה) מפשטות הכתובים שמפורש בהם בדברי משה שאמר על קרח ועדתו שטוענים עליו - שלא ה' שלחני, וכנ"ל מדברי השיחה (לקו"ש קרח) שכך סבר משה בטענת שקרח.

ת"ת 05/07/2018

"אף אני רוצה בכך" – ע"ד ההלכה

הרב מנחם מענדל גרייזמאן

שליח כ"ק אדמו"ר – צפון-מערב, ארקענסא

בלקו"ש חי"ח שיחה א לפ' קורח מבאר את הענין החיובי שישנו בקרח ובעדתו ע"פ פנימיות הענינים, ואיך שבפשוטו של מקרא, האופן היחידי שיכולים להבין איך שמאתיים וחמישים ראשי סנהדראות היו מוכנים להצטרף לקורח ו"לחטוא בנפשותיהם" ולסכן את עצמם להקריב קטורת וכו', הוא מצד גודל תשוקתם להמעמד ומצב דכהונה גדולה. והרצון הזה מצד עצמו הוא רצון טוב ועד כדי כך שאפי' משה אמר "אף אני רוצה בכך". וחטאם היה בזה שלא הסתפקו ברצון להיות כהן גדול, אלא עשו פעולה כתוצאה מרצון זה, והפעולה הי' היפך רצון הקב"ה, עיי"ש בארוכה.

ולכאורה נראה לומר ומסתברא מלתא, שמי שאכן רוצה בכהונה גדולה בכל מאודו ובכל נפשו, ומונע עצמו בפועל מכך כיון שידוע שבפועל אינו יכול לילך נגד רצון ה', הנה באותם המקרים שמותר לו ע"פ רצון ה' וע"פ שו"ע לעשות ולהתנהג בפועל ככהן גדול, הנה בוודאי שיעשה כן אפילו באם לא נצטוה. ואדרבה, זהו אבן הבוחן לדעת אם אכן משתוקק להיות ככהן גדול, שבכל מקום שניתנה לו רשות לעשות, עושה.

ואם כנים הדברים, הנה ע"פ זה יומתק ענין ברמב"ם שבפשטות הענינים נראה תמוה. וע"פ הנ"ל יבואר בטוב טעם.

במס' זבחים סג, א: שלשה דברים היתה אותה קרן [מערבית דרומית] משמשת מלמטה ושלשה מלמעלה. . ומלמעלן ניסוך היין והמים ועולת העוף כשהיא רבה במזרח. כל העולין למזבח עולין דרך ימין ומקיפין ויורדין דרך שמאל חוץ מן העולה לג' אלו שהיו עולין ויורדין על העקב. ובגמ' שם סד, א נתבאר הטעם לזה, שאם יקיף את המזבח בג' אלו, הנה עד שיגיע לקרן מערבית דרומית חיישינן "נסכים שמא יתעשנו ועולת העוף שמא תמות בעשן". ולכן מי שעולה למזבח לנסך המים או היין או לעולת העוף לא יפנה לימין כפי שהוא המצוה בדרך כלל אלא יפנה מיד דרך שמאלו כדי שיפגע בקרן מערבית דרומית, כיון שהכא אי אפשר להקיף מצד החששות הנ"ל.

ובמס' תמיד פרק בזמן שכהן גדול (לג, ב) איתא: בא לו להקיף את המזבח מהיכן הוא מתחיל מקרן דרומית מזרחית צפונית צפונית מערבית מערבית דרומית נתנו לו יין לנסך. והיינו כשכ"ג מנסך הוא לא פונה לשמאל מיד כדי שיפגע בקרן מערבית-דרומית, אלא הוא פונה דרך ימין כרגיל ומקיף את כל המזבח, ובכדי למנוע את החשש שמא יתעשנו המים והיין, כהן אחר נותן לו את הנסכים כשמגיע לקרן. והיינו שישנה עוד דרך למנוע את חששות עישון הנסכים והוא שהכהן יקיף דרך ימין ומישהו אחר יתן לו את המים או היין כשמגיע לקרן וכך הם לא יתעשנו בהקפתו.

ונחלקו הראשונים בזה: כמה מהראשונים ס"ל שאופן הקפה כזה שייך רק לכהן גדול ואילו כהן הדיוט חייב לפנות דרך שמאל; וראה ברע"ב על המשנה תמיד שם, וכן במל"מ פ"ו מהל' תמידין ומוספין הלכה א', הטעמים לחלק בזה בין כהן גדול לכהן הדיוט. אבל הרמב"ם והמאירי במס' תמיד שם ס"ל ששני האופנים שייכים לכל הכהנים והכהן יכול לבחור איזה דרך הוא רוצה: האם לפנות ישר לשמאל עם הנסכים בידו, או להקיף דרך ימין וכהן אחר יתן לו את הנסכים כשמגיע לקרן מערבית-דרומית. וכלשון הרמב"ם בפיה"מ שם: הקפה זו אינה מיוחדת לכהן גדול אלא כל המקיף המזבח כך הוא מקיף.

והנה כשהביא הרמב"ם דין זה להלכה בפ"ז מהל' מעשה הקרבנות הי"א, כתב: כל העולין למזבח עולין דרך ימין ומקיפין ויורדין דרך שמאל חוץ מן העולה לאחד משלושה דברים אלו שלמעלה בקרן זו שהן

עולין ונפנין על השמאל לקרן ועושין מלאכתן וחוזרין לעקב. ומפני מה נפנין לשמאל: כדי שיפגעו בקרן מערבית דרומית תחילה; שאם נפנין על ימין ומקיפין את כל המזבח עד שיגיעו לקרן דרומית מערבית שמא יתעשן המים והיין, או שמא ימות העוף בעשן המזבח.

ומיד לאח"ז בהל' יב, ממשיך: לפיכך המנסך מים או יין כשהוא מקיף את המזבח לא יהיה בידו כלום; ומתחיל ומקיף מקרן דרומית מזרחית למזרחית צפונית, לצפונית מערבית, למערבית דרומית, ולא יהיה בידו כלום. וכשמגיע למערבית דרומית, נותנין לו המים או היין בידו, ומנסך שם; ואם לא הקיף עולה ופונה על שמאלו, ועושה מלאכתו ויורד.

ולכא' תמוה: דבהל' יא מביא הרמב"ם רק את האופן הראשון (מזבחים) שיפנה דרך שמאל בתור דין פשוט שכך צריך לעשות, ולא מביא בכלל את האפשרות לנהוג באופן השני שיפנה דרך ימין ויביאו לו הנסכים אח"כ. ומיד לאח"ז בהל' יב, כותב ובפשיטות ("לפיכך") שינהג באופן השני – שלא הזכירו בכלל לפני זה, ורק לאח"ז בסיום ההלכה, כותב באופן של בדיעבד – ואם לא הקיף – את האופן הראשון. וממ"נ: כיון שלהרמב"ם שני הדרכים נכונות הן, למה לא הזכיר כלל את האופן השני בהל' יא, ולאידך למה בהל' יב הזכיר את האופן השני בפשיטות כהנהגה הראויה?

ועד כמה שידי מגעת לא ראיתי במפרשי הרמב"ם שיתעכבו על דיוק זה. אבל ע"פ הביאור בלקו"ש הנ"ל אפשר לבאר ע"פ פנימיות הענינים שיומתק היטב.

והנראה לומר בזה, כדי שלא לאפושי במחלוקת, שגם הרמב"ם יסכים שלכתחילה האופן הנכון וההלכה הפשוטה היא שבג' דברים אלו הנה כהן הדיוט יפנה דרך שמאל וכה"ג יקיף דרך ימין, וכפשטות המשנה בזבחים ותמיד, וע"פ הטעמים שהובאו ברע"ב ובמל"מ שם. ולכן כותב בהל' יא את האופן איך **שצריך** לנהוג, ושם מזכיר רק את האופן שיפנה לשמאל כי זהו הדרך הפשוט לכל כהן. כי בהלכה זו איירי איך שהוא מצד הדין.

אבל בהל' יב איירי הרמב"ם איך שהוא מצד **המציאות**. והיינו, כיון שהרמב"ם ס"ל שאם הכהן רוצה, יכול לנהוג בפרט זה ככה"ג ואין בזה עיכוב, הנה בפשטות כל כהן רצה – "אף אני רוצה בכך" להתנהג ככה"ג,

ולכן במקום שישנה להם אפשרות ע"פ תורה להתנהג ככה"ג עשו כך, ולכן כאן שאיירי מצד המציאות איך הוא בפועל, כותב את אופן ההנהגה של יפנה דרך ימין ויקיף כפי שנוהג הכה"ג, ורק בסוף כותב "ואם לא הקיף", אם לא רצה להתנהג כך, אם חסר לו רצון פנימי זה, אזי יפנה מיד לשמאל.

ועפ"ז יומתק ג"כ (בדרך אפשר) למה השמיט בהלכה יב את הפרט של עולת העוף וכתב רק שנותנין לו המים או היין; כי כיון שכאן איירי מצד המציאות, הנה כיון שעולת העוף בקרן מערבית דרומית היא רק בזמנים "שהיא רבה במזרח", וכיון שכהנים זריזין הם, אולי אפשר לומר שהוי כ"אינו תדיר" ולא היה מצוי (כ"כ?) שיקריבו עולת העוף בקרן זו, ולכן מצד המציאות לא נוגע לדבר על זה; אבל הנסכים שתמיד מקריבים בקרן מערבית דרומית, הוי תדיר מצד המציאות (ומכאן אפשר להביא סמך למנהג כמה מהחסידים להתנהג בהנהגות רבותיהם גם כשאין זה "הוראה לרבים" – כל זמן שלא נפסק עליהם בפירוש שלא ינהגו כך).